

Entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa koskeva vuoden 2013 edistymiskertomus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 6. helmikuuta 2014 entistä Jugoslavian tasavaltaa Makedoniaa koskevasta vuoden 2013 edistymiskertomuksesta (2013/2883(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 16. joulukuuta 2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätöksen EU-ehdokasvaltion aseman myöntämisestä sekä 13. joulukuuta 2012, 27.–28. kesäkuuta 2013 ja 17. joulukuuta 2013 kokoontuneiden Eurooppa-neuvostojen päätelmät,
 - ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2003 kokoontuneen Thessalonikin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät Länsi-Balkanin maiden EU-jäsenyysnäköystä,
 - ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 845 (1993) ja 817 (1993) sekä YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 47/225 ja 13. syyskuuta 1995 tehdyn väliaikaisen sopimuksen,
 - ottaa huomioon Kansainvälisen tuomioistuimen päätöksen väliaikaisen sopimuksen soveltamisesta,
 - ottaa huomioon 16. huhtikuuta 2013 päivätyn komission kertomuksen ”Uudistusten toteuttaminen liittymistä koskevan korkean tason vuoropuhelun yhteydessä sekä hyvien naapuruussuhteiden edistäminen” (COM(2013)0205), komission edistymiskertomuksen 2013 (SWD(2013)0413) ja 16. lokakuuta 2013 annetun komission tiedonannon ”Laajentumisstrategia sekä vuosien 2013–2014 tärkeimmät haasteet” (COM(2013)0700),
 - ottaa huomioon poliittisten puolueiden 1. maaliskuuta 2013 tekemän sopimuksen, tutkintavaliokunnan 26. elokuuta 2013 antaman loppuraportin sekä 16. syyskuuta 2013 tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta sekä 22. marraskuuta 2012 antamansa päätöslauselman ”Laajentuminen: politiikat, kriteerit ja EU:n strategiset edut”¹,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että Eurooppa-neuvosto päätti viidentenä peräkkäisenä vuonna olla aloittamatta liittymisneuvotteluja maan kanssa huolimatta komission asiassa antamasta myönteisestä suosituksesta; toteaa, että asian lykkääminen lisää entisestään maassa kasvavaa turhautumista EU-integraatioprosessin pysähtymiseen ja saattaa pahentaa maan sisäisiä ongelmia ja lisätä jännitteitä; katsoo, että kahdenväliset kysymykset eivät saisi olla esteenä liittymisneuvottelujen viralliselle käynnistämiseksi, vaikka ne pitäisikin ratkaista ennen liittymisprosessin loppua;

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0453.

- B. toteaa, että oikeusvaltioperiaate, tiedotusvälineiden vapaus, alueellinen yhteistyö ja hyvät naapuruussuhteet ovat tärkeitä tekijöitä EU:n laajentumisprosessissa;
- C. katsoo, että kahdenvälisiä kysymyksiä olisi käsiteltävä rakentavassa hengessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja YK:n ja EU:n periaatteet ja arvot huomioon ottaen;
1. kehottaa jälleen neuvostoa vahvistamaan viipymättä päivämäärän liittymisneuvottelujen aloittamiseksi;
 2. kehottaa Kreikkaa puheenjohtajakaudellaan vauhdittamaan maan yhdentymistä Euroopan unioniin ja vahvistamaan siten vuonna 2003 Thessalonikin ohjelmassa antamansa sitoumuksen sekä luomaan myönteisen ilmapiirin keskinäisten erimielisyyksien sopimiseksi unionin arvojen ja periaatteiden hengessä; kehottaa puheenjohtajavaltio Kreikkaa käyttämään johtoasemaansa perustuvaa positiivista dynamiikkaa ja käynnistämään uusia aloitteita, joilla voidaan purkaa neuvottelujen nykyinen pattitilanne ja ratkaista ongelmat;
 3. kannustaa maata vakiinnuttamaan uudistukset ja muuttamaan politiikkoja ja käytäntöjä, jotka voivat edelleen estää sen EU-jäsenyyden, sekä varmistamaan todellisen edistymisen Eurooppa-neuvoston päätelmissä ja erityisesti laajentumisesta ja vakautus- ja assosiaatioprosessista annetuissa julkilausumissa mainituilla keskeisillä aloilla; katsoo, että neuvottelujen aloittaminen EU:n kanssa on myönteinen askel kohti nykyisten naapuruuskiistojen ratkaisemista ja synnyttää uusia uudistuksia maan tilanteen kohentamiseksi;
 4. pitää valitettavana, että Eurooppa neuvosto siitä huolimatta, että komissio on antanut myönteisen suosituksen ja myönteisen arvion korkean tason liittymisvuoropuhelun tuloksista, vaikkakin lipsumisen vaarasta varoittaen, ei päätenyt toistamaan joulukuussa 2012 antamaansa päätöstä, jossa se ilmaisi yhtyvän pääosin komission kantaan, ennakoimalla mahdollista päätöstä liittymisneuvottelujen aloittamisesta seuraavalla puheenjohtajakaudella ja totesi komission ryhtyvän tarvittaviin valmistelutoimiin tämän mahdollistamiseksi;
 5. korostaa, että liittymisneuvottelujen aloittamisen viivästyminen aiheuttaisi kasvavia ja ennalta arvaamattomia seurauksia maalle ja alueen vakaudelle; kehottaa maan hallitusta ja komissiota laatimaan määrällisen arvion siitä, millaisia sosiaalisia ja taloudellisia kustannuksista ja millaisia maan sisäisiä ja alueellisia poliittisia vaikutuksia ja vaaroja voi aiheutua sen johdosta, että neuvosto ei vahvista liittymisneuvottelujen alkamisajankohtaa;
 6. vaatii kohtelevaan nykyisiä ja mahdollisia uusia ehdokasvaltioita niiden ansioiden mukaan;
 7. toteaa, että maalla on edessään suuria haasteita, mutta yhtyy komission näkemykseen, että maa on liittymisprosessin tässä vaiheessa pitkälti yhdenmukaistanut lainsäädäntönsä vastaamaan unionin säännöstöä ja täyttänyt Kööpenhaminan kriteerit siinä määrin, että liittymisneuvottelut voitaisiin aloittaa; huomauttaa, että unioni ottaa uusia jäseniä vain, jos ne täyttävät kaikki vaatimukset; yhtyy komission näkemykseen, että oikeusasioita, demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevien neuvottelulukujen 23 ja 24 avaaminen edistää kehitystä juuri niillä aloilla, jotka ovat yhä joidenkin jäsenvaltioiden erityisen huolen aiheena;

8. kehottaa Eurooppa-neuvostoa tukemaan lainsäädännön analyttistä tarkastelua erityisesti neuvottelulukujen 23 ja 24 osalta; katsoo, että tarkastelu vahvistaa osaltaan uudistusvoimaa ja auttaa maata selviytymään paremmin kaikkien ehdokasvaltioiden edessä olevista haasteista, joita ovat muun muassa oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen entisestään ja oikeuslaitoksen ja julkishallinnon uudistaminen, ja vahvistamaan myös etnisten ryhmien välistä yhteenkuuluvuutta;
9. panee tyytyväisenä merkille, että maa on täyttänyt vakautus- ja assosiaatiosopimukseen perustuvat sitoumuksensa ja edistynyt pitkälle lainsäädäntönsä mukauttamisessa unionin säännöstöön; kehottaa neuvostoa hyväksymään komission suositukset siitä, että siirrytään vakautus- ja assosiaatiosopimuksen toisen vaiheen täytäntöönpanoon sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti;
10. korostaa, että hyvät naapuruussuhteet ja alueellinen yhteistyö ovat keskeinen osa maan EU-jäsenyyssprosessia ja että tähän kuuluu myös maan nimikysymyksen ratkaiseminen YK:n johdolla osapuolia tyydyttävällä tavalla; palauttaa mieliin maan albaanivähemmistön aseman ja muiden naapurimaiden, erityisesti Kreikan ja Bulgarian, suhteisiin liittyvät arkaluonteiset kahdenväliset kysymykset ja toistaa komission näkemyksiin yhtyvän kantansa, että kahdenvälisiä kysymyksiä olisi käsiteltävä liittymisprosessin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa rakentavassa naapuruushengessä ja tiiviissä ja avoimessa vuoropuhelussa yhteisen EU-tulevaisuuden hengessä mieluummin jo ennen liittymisneuvottelujen aloittamista; kehottaa pidättymään eleistä, kiistanalaisista toimista ja julkilausumista, jotka saattaisivat vahingoittaa hyviä naapuruussuhteita; kehottaa pyrkimään entistä konkreettisempiin yhteistyötuloksiin, jotta voidaan luoda hyvät naapuruussuhteet kolmen osapuolen eli Kreikan, Bulgarian ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välille;
11. yhtyy komission näkemykseen siitä, että jos Eurooppa-neuvostossa ei vieläkään edistytä maan EU-jäsenyyssasiassa, koko EU:n laajentumisprosessin uskottavuus kärsii; katsoo, että viivyttely heikentää lisäksi edellytyksiä kannustaa maata EU-jäsenyyteen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen; toteaa, että liittymisprosessi sinänsä edistää uudistusten toteuttamista;
12. toteaa, että osapuolet eivät ole onnistuneet ratkaisemaan molempia tyydyttävästi ja oikeudenmukaisesti jo lähes 20 vuotta jatkunutta nimikiistaa, mikä saa epäilemään, ovatko puitteet tämän ratkaisua vaativan suuren ongelman ratkaisemiseksi ylipäänsä uskottavat; toteaa, että YK:n välittäjän ponnekkaista toimista ja osapuolten poliittisesta tahdosta huolimatta tilanne on edelleen ratkaisematta; katsoo kuitenkin, että kahdenvälisiä kysymyksiä ei saa käyttää liittymisprosessin estämiseen;
13. pitää tässä yhteydessä tervetulleena YK:n lähettilään Nimetzin ehdotusta maantieteelliseen määreen sisältäväksi yhdistelmänimeksi ja uskoo sen muodostavan hyvän perustan kompromissille sillä edellytyksellä, että makedonialaista identiteettiä, kulttuuria, kansallisuutta ja kieltä ei aseteta kyseenalaisiksi;
14. kehottaa Kreikkaa hyödyntämään puheenjohtajakauttaan ja antamaan yhdessä komission, neuvoston ja parlamentin sekä itse maan kanssa uutta pontta aidoille ja vilpittömille pyrkimyksille nimikysymyksen ratkaisemiseksi viipymättä osapuolia tyydyttävällä tavalla; panee merkille Kansainvälisen tuomioistuimen 5. joulukuuta 2011 antaman päätöksen 13. syyskuuta 1995 tehdyn väliaikaisen sopimuksen soveltamisesta; katsoo, että maan johdon ja Euroopan unionin olisi johdonmukaisesti selitettävä suurelle

yleisölle, mitä hyötyä olisi ratkaisun aikaansaamisesta ennen asiasta järjestettävää kansanäänestystä; pitää myönteisinä Kreikan ulkoministerin Evangelos Venizelosin ja Ranskan ulkoministerin Laurent Fabiusin asiasta käymiä keskusteluja ja toivoo, että tämä olisi merkki siitä, että nimiasian ratkaiseminen kehittyisi myönteiseen suuntaan;

15. panee tyytyväisenä merkille, että yhdeksän kuukauden aikana on pidetty viisi maan ja Bulgarian työryhmien välistä kokousta hyvässä ilmapiirissä; katsoo, että voimakkaita tunteita herättävät historialliset, paikallisyhteisöihin liittyvät ja muut yhteiset kysymykset näiden kahden maan välillä ovat parhaiten ratkaistavissa hyvässä hengessä käytävällä vuoropuhelulla yhteistyössä tiedotusvälineiden sekä oikeus- ja muiden viranomaisten kanssa; kehottaa toteuttamaan toimenpiteitä, jotta saataisiin ajoissa aikaan kahdenvälinen sopimus, jonka puitteissa asioita voidaan käsitellä;
16. toistaa olevansa huolissaan historiallisten argumenttien käytöstä naapurusten nykysuhteissa ja kehottaa jälleen edistymään pyrkimyksissä juhlistaa yhteisiä historiallisia tapahtumia ja henkilöitä rajanaapureina olevien EU-maiden kanssa, sillä tämä parantaisi historiantuntemusta ja edistäisi hyviä naapuruussuhteita; tukee pyrkimyksiä perustaa historiaa ja koulutusta käsitteleviä yhteisiä asiantuntijakomiteoita, jotka edistäisivät objektiivista historiantulkintaa, vahvistaisivat tutkijayhteistyötä ja edistäisivät nuorissa sukupolvissa myönteistä asennetta naapureita kohtaan; kehottaa viranomaisia käyttämään oppimateriaalia, johon ei sisälly ideologista historiantulkintaa ja jonka tavoitteena on lisätä keskinäistä ymmärrystä;
17. kiittää maata sen rakentavasta roolista ja myönteisistä toimista alueellisessa yhteistyössä ja pitää myönteisenä maan aktiivista osallistumista alueellisiin aloitteisiin, kuten Keski-Euroopan aloite (CEI) ja maahanmuuttoa, turvapaikkaa ja pakolaisia koskeva alueellinen aloite (MARRI); antaa maalle tunnustusta sen menestyksekkästä toiminnasta Kaakkois-Euroopan yhteistyöprosessin (SEECp) puheenjohtajana kesäkuusta 2012 kesäkuuhun 2013 ja pitää tässä yhteydessä ilahduttavana kaikkien osallisuuden edistämistä, sillä se on tärkeä tekijä alueellisen yhteistyön kehittämisessä;
18. kehottaa komissiota ja neuvostoa sisällyttämään maan Kaakkois-Eurooppaa koskeviin uusiin makroalueellisiin yhteistyötoimiin, erityisesti Adrian- ja Joonianmeren makroaluestrategiaan ja Kaakkois-Eurooppaa koskevaan kansainväliseen ohjelmaan;
19. pitää välttämättömänä, että pannaan täysimääräisesti täytäntöön vuoden 2012 joulukuun 24:n päivän tapahtumia käsitelleen parlamentaarisen tutkintavaliokunnan suositukset ja että kaikki osapuolet noudattavat yhteisymmärryspöytäkirjaa, jotta maa saadaan palautettua takaisin euroatlanttiseen perspektiiviin; on ylpeä laajentumiskomissaarin ja Euroopan parlamentin avustavasta roolista 1. maaliskuuta 2013 saavutetun sopimuksen aikaansaamisessa, mutta toteaa, että poliittisten puolueiden on luotava rakentava keskinäinen vuoropuhelu ja yhteistyö ja luovuttava boikoteista, jotta voidaan harjoittaa täysimääräistä ja riippumatonta hallituksen lainsäädännöllistä valvontaa ja pitää yllä eurooppalaisia demokraattisia normeja; korostaa, että niin hallituksen kuin poliittisten puolueiden on parannettava suhteitaan poliittisen vakauden säilyttämiseksi;
20. panee tyytyväisenä merkille Etyj/ODIHR:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan päätelmät, joiden mukaan kevään kunnallisvaalit toimitettiin tehokkaasti; on huolissaan puolueellisesta uutisoinnista, valtion ja puolueiden toiminnan sekoittumisesta hallinnollisten resurssien käytössä sekä tiedoista, joiden mukaan Albanian Pustecissa oli sääntöjenvastaisuuksia äänestäjien rekisteröinnissä; on tyytyväinen hallituksen lupaukseen noudattaa

täysimääräisesti Etyj/ODIHR:n vaaliuudistusta koskevia suosituksia; korostaa, että tarvitaan lisätoimia poliittisten puolueiden vastuullisuuden ja rahoituksen avoimuuden lisäämiseksi; kehottaa ryhtymään toimiin, joilla estetään valtion ja puolueiden toiminnan sekoittuminen vaalikampanjoiden aikana ja varmistetaan puolueiden välinen sopimus vaaliluetteloiden tarkastamisesta;

21. pitää tärkeänä, että varmistetaan julkishallinnon ammattimaisuus ja riippumattomuus parantamalla toimintatapoja kaikilla tasoilla; panee merkille, että parlamentti hyväksyi julkisen alan työntekijöitä koskevan lain ja hallintovirkamiehiä koskevan lain ensimmäisessä käsittelyssä 8. tammikuuta 2014; pitää tärkeänä, että uuteen oikeudelliseen kehykseen kirjataan avoimuuden, ansioiden ja tasapuolisen edustuksen periaatteet; kehottaa hallitusta jatkamaan tarvittavia uudistuksia myös julkisten menojen ja julkisen hankintatoimen aloilla, sillä näin voidaan parantaa hallinnon laatua;
22. kehottaa lisäämään demokratiaa uusilla määrätietoisilla toimilla talousarvion hajauttamiseksi; pitää valitettavana, että määrärahoja vähennettiin edellisenä vuonna, mutta odottaa tarkastuskertomusta hajauttamisen tilasta ja pitää ilahduttavana keskeisen kuntabudjetin tulojen osuuden kasvattamista lisätoimilla, joilla vahvistetaan paikallisen itsehallinnon kunnioittamista erityisesti tapauksissa, joissa paikallista valtaa käyttävät muut kuin maan hallituksessa olevat puolueet;
23. pitää myönteisenä alueen muiden maiden edistymistä EU-integraatioprosessissa, mutta pelkää, että lisäviiveet liittymisneuvottelujen aloittamisessa saattavat luoda alueelle kohtuuttomia eroja, jotka puolestaan voivat vaarantaa etnisten ryhmien väliset hyvät suhteet ja saada Makedonian kansalaiset tuntemaan itsensä unohdetuiksi; tuomitsee kiihkokansallisuuden kaikki muodot kaikissa maissa; kehottaa luomaan toimintalinjoja, joilla torjutaan syrjintää ja edistetään uskonnollista, etnistä ja kielellistä suvaitsevaisuutta;
24. kannattaa komission kehotusta saattaa Ohridin puitesopimuksen uudelleentarkastelu päätökseen ja käynnistää sen suositusten täytäntöönpano;
25. toteaa, että maan albanialaisväestön kanssa käytävän poliittisen vuoropuhelun tehostaminen on tärkeää alueen vakauden ja yhteistyön kannalta;
26. kehottaa hallitusta, tiedotusvälineitä, tutkijayhteisöä, kansalaisyhteiskuntaa ja kaikkia asiaankuuluvia sidosryhmiä tekemään suurelle yleisölle selväksi, että maassa ei suvaita syrjintää kansallisen identiteetin perusteella ja että tämä koskee myös oikeusjärjestelmää ja tiedotusvälineitä sekä työllistymis- ja sosiaalisia mahdollisuuksia; korostaa asian merkitystä eri etnisten ryhmien integroitumiselle sekä maan vakaudelle ja yhdentymiselle Eurooppaan;
27. pitää valitettavana, että yhdenmetyssä koulutuspolitiikassa ei ole juurikaan edistytty ja että integroidun koulutusstrategian toteuttamiseen ei ole myönnetty varoja; pitää huolestuttavana, että yhä harvemmat nuoret näyttävät osaavan toistensa kieliä; kehottaa toteuttamaan asiassa toimenpiteitä, jotta voidaan välttää erottelu ja mahdolliset kansallisuuksien väliset konfliktit kouluikäisten lasten keskuudessa; pitää samalla tärkeänä, että edistetään osallistavaa vapaaehtoista kaksikielistä koulutusta; on edelleen huolissaan romanioppilaiden erottelusta kouluissa;
28. katsoo, että parhaita demokraattisia normeja vastaavan väestönlaskennan suorittamisen esteet voidaan poistaa osittain perustamalla tilapäiseksi ratkaisuksi väestörekisteri;

29. pitää valitettavana, että maan maine tiedotusvälineiden vapauden osalta on kärsinyt; yhtyy komission näkemykseen, että ilmaisunvapauden turvaaminen ja poliittisesti vapaat moniarvoiset tiedotusvälineet ovat maalle elintärkeä haaste; panee tässä yhteydessä merkille, että tiedotusvälineiden moniarvoisuuden puute on osaltaan seurausta hallituksen harjoittamasta mainonnasta; pitää tärkeänä, että varmistetaan julkisen palvelun yleisradioyhtiön riippumattomuus ja kestävyys ja kannustetaan viranomaisia sisällyttämään medialakeihin tätä koskevia suojatoimia; katsoo, että nykyisestä medialaista olisi käytävä vielä neuvotteluja ja vuoropuhelua, jotta näin merkittävästä uudistuksesta voitaisiin sopia koko maan toimittajakunnan laajalla tuella; korostaa, että tarvitaan lisätoimia hallituksen ja tiedotusvälineiden keskinäisen luottamuksen palauttamiseksi ja jälleenrakentamiseksi; kannattaa maan EU-tukea saavan mediainstituutin aloitetta julkaista valkoinen kirja kansalaisyhteiskunnan ja tiedotusvälineiden suhteiden lähentämisestä; painottaa, että tarvitaan tehokkaampia toimia tiedotusvälineiden työntekijöiden oikeuksien ja riippumattomuuden suojelemiseksi; korostaa, että tarvitaan avointa tietoa tiedotusvälineiden omistussuhteista;
30. korostaa hallituksen ja journalistiliiton pyöreän pöydän keskusteluissa aiemmin saavutettua edistymistä Etyjin tiedotusvälineiden vapautta käsittelevän eritysedustajan kokemuksia hyödyntäen ja katsoo, että pyöreän pöydän kutsuminen uudelleen koolle ja sen sananvapauden etenemissuunnitelman toteuttaminen ja toimittajien asianmukaisen työskentely-ympäristön turvaaminen ovat edelleen ensisijaisia keinoja riittävän edistymisen saavuttamiseksi; korostaa, että täydellinen ilmaisunvapaus voidaan saavuttaa ainoastaan yhteiskunnassa, jossa yleisön oikeus saada tietoa on vakiintunut ja jossa on olemassa julkinen tila mielekästä julkista vuoropuhelua varten;
31. katsoo, että hiljattain vangitun toimittaja Tomislav Kezarovskin tapaus ja muut tapaukset, jotka olisi ratkaistava Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen puitteissa toimivassa riippumattomassa tuomioistuimessa, herättävät epäilyksen maassa harjoitettavasta valikoivasta oikeudenkäytöstä, jonka välttämiseksi kaikkien asiaankuuluvien viranomaisten olisi toteutettava tehokkaita toimia;
32. panee merkille uuden virkakieltolain ja Venetsian komission ja Helsingin komission ilmaiseman huolen lain perustuslainmukaisuudesta ja mahdollisuudesta käyttää sitä väärin;
33. kehottaa vahvistamaan tietoja tarkistavan komission mandaattia siirtämällä kaikki tarvittavat tiedustelu- ja vastavakoiluasiakirjat pysyvästi tämän komission tiloihin;
34. toistaa aiemmissä päätöslauselmissaan esittämänsä suositukset kansalaisyhteiskunnan aseman vahvistamisesta; vaatii hallitusta myöntämään kansalaisyhteiskunnan tärkeän roolin ja sen lisäarvon poliittisessa keskustelussa ja kehottaa sitä ottamaan kansalaisyhteiskunnan järjestöt mukaan poliittiseen vuoropuheluun; korostaa kansalaisyhteiskunnan järjestöjen merkittävää roolia EU-yhdentymisprosessin tekemisessä entistä avoimemmaksi, vastuullisemmaksi ja osallistavammaksi; kehottaa tukemaan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden aloitteita; pitää myönteisenä kansalaisyhteiskunnan edustajien osallistumista neuvottelulukua 23 käsittelevän oikeusministeriön perustaman työryhmän toimintaan ja kehottaa kaikkia ministeriöitä seuraamaan esimerkkiä; kannustaa tarkastelemaan myönteisessä hengessä ehdotusta kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistumisesta kaikkiin työryhmiin, jotka toimivat yhteisön säännöstöä koskevan kansallisen ohjelman puitteissa;

35. pitää valitettavana vähäistä edistymistä ja suuria viiveitä kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävää yhteistyötä koskevan toisen hallitusstrategian ja siihen liittyvän toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa; pitää valitettavana, ettei hallitus ole sitoutunut asiaan eikä toimi avoimesti kansalaisyhteiskunnan järjestöille annettavan talousarviotuen suhteen; katsoo, että avoimen hallinnon kumppanuus, johon maa on luvannut osallistua, voi tarjota asianmukaiset puitteet tilanteen korjaamiseksi; pitää myönteisinä ja kannustaa käyttämään indikaattoreita, joilla arvioidaan kansalaisyhteiskunnan osallistumista, kuten esitetään 12. syyskuuta 2012 päivätyssä komission tiedonannossa ”Demokratian ja kestävä kehityksen juuret: EU:n suhtautuminen kansalaisyhteiskuntaan ulkosuhteissa” (COM(2012)0492);
36. toistaa komissiolle ja hallitukselle esittämänsä kehotuksen sopia, että liittymistä valmistelevalle tukivälille seuraavalla ohjelmakaudella määrätään vähimmäiskiintiö, jolla varmistetaan 15 prosenttia maksuista muille kuin valtiollisille toimijoille ja että kansalaisjärjestöt hallinnoisivat itse niille myönnettyä teknistä tukea; katsoo myös, että IPA II -tukivälinettä on käytettävä tukemaan toimia, joilla pyritään tavoitteeseen, että yhdeksän prosenttia maan talousarviosta toteutetaan hajautettujen alueellisten ja paikallisten hallintojen kautta;
37. antaa maalle tunnustusta aiemmin toteutetuista uudistuksista, joilla kansallinen oikeusjärjestelmä on saatettu kansainvälisten normien mukaiseksi; kehottaa maata lisäämään tuomarineuvoston avoimuutta, jotta voidaan hälventää käsitys siitä, että sen toimintaan voidaan vaikuttaa ja että sitä voidaan painostaa; pyytää komissiota tulevissa edistymiskertomuksissaan tarkastelemaan ja arvioimaan maata koskevien Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen antamien tuomioiden noudattamista;
38. pitää myönteisinä toimia, joiden tavoitteena on lisätä oikeuslaitoksen ammattimaisuutta, riippumattomuutta ja tehokkuutta, erityisesti tuomarien ja syyttäjien koulutuslaitoksesta valmistuneiden rekrytointia oikeuslaitoksen virkoihin, rikosten selvitysprosentin pitämistä korkeana vuoden 2013 ensimmäisellä puoliskolla ja tuomioistuintapausten käsittelyviiveiden lyhentämistä; vaatii yhtenäistämään oikeuskäytäntöä, jotta voidaan varmistaa ennakoitavissa oleva oikeusjärjestelmä ja kansalaisten luottamus siihen;
39. kehottaa erityisesti vahvistamaan valtion korruptiontorjuntavirastoa, sisäministeriön korruption vastaista yksikköä ja järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa käsittelevää syyttäjänvirastoa sekä valtion tilintarkastusvirastoa lisäämällä niiden talousarvion määrärahoja sekä aineellisia ja henkilöresursseja; korostaa lisäksi, että olisi keskityttävä korkean tason korruptiotapauksiin ja käytettävä enemmän omaisuuden takavarikointimääräyksiä, ja vaatii tuloksia korkean tason tapausten tuomitsemisessa; kehottaa riippumattomia kansalaisyhteiskunnan järjestöjä ja tiedotusvälineitä paljastamaan korruptiotapauksia ja toimimaan aktiivisesti riippumattoman ja puolueettoman tutkinnan ja oikeudenkäytön aikaansaamiseksi; pitää ilahduttavina valtion korruptiontorjuntaviraston YK:n kehitysohjelman tuella toteuttamia toimia korruption ennaltaehkäisytehostamiseksi ottamalla käyttöön kattavia luotettavuusjärjestelmiä yhdeksässä pilottikunnassa; tukee kansallisten viranomaisten pyrkimyksiä saattaa päätökseen korruption ehkäisyä koskevan lain muuttaminen, ulottaa luotettavuusjärjestelmät koskemaan koko maata ja luoda järjestelmällinen institutionaalinen ohjelma ilmiantajien suojelemiseksi;

40. panee merkille, että toimet kansallisen tiedustelutietoja sisältävän tietokannan saattamiseksi toimintakuntoon ovat yhä kesken; kehottaa maan viranomaisia nopeuttamaan tätä koskevia toimiaan sekä luomaan mahdollisimman pian järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa käsittelevän kansallisen koordinoitikeskuksen, jotta voidaan tehostaa järjestäytyneen rikollisuuden, korruption, petosten, rahanpesun ja muiden vakavien rikosten torjuntaa ja myös rajatylittävien rikosten torjuntaa;
41. pitää huolestuttavina yleensä pitkiä tutkintavankeusaikoja sekä maan vankilaoloja; panee merkille tapaukset, joissa poliisi on käyttänyt kohtuutonta voimaa mielenosoituksissa; kehottaa pitämään toimet yleisen järjestyksen säilyttämiseksi oikeasuhteisina ja kunnioittamaan oikeutta kokoontua vapaasti;
42. pitää myönteisenä uutta lastensuojelulakia ja kehottaa myöntämään riittävästi määrärahoja lain täytäntöönpanemiseksi; pitää edelleen valitettavana, että nuorisovankiloissa ei ole terveydenhuolto- ja koulutuspalveluja;
43. pitää ilahduttavana laitoshoidossa olevien lasten lukumäärän vähentymistä, mutta pitää edelleen valitettavana, että hyvin monet vammaiset lapset joutuvat vieläkin elämään laitoksissa; kehottaa toteuttamaan lisä uudistuksia lastensuojelutoimessa ja parantamaan sosiaalityötä tekevien keskusten valmiuksia, jotta voidaan tukea muita heikommassa asemassa olevia perheitä;
44. pitää myönteisinä kansallisen nuorisoneuvoston perustamista sekä toimia, joilla varmistetaan sen laaja-alaisuus ja poliittinen puolueettomuus ja sen täysipainoinen osallistuminen jäsenenä Euroopan nuorisofoorumiin; kehottaa maan nuoriso- ja urheiluvirastoa antamaan täyden tukensa nuorisoneuvostolle ja osallistumaan sen toimintaan;
45. kehottaa hallitusta antamaan riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit syrjinnältä suojelusta vastaavalle komissiolle ja yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevän viraston syrjinnätorjunta-asioista vastaavalle yksikölle; kehottaa toteuttamaan toimia tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi;
46. panee tyytyväisenä merkille homo-, bi-, trans- ja interseksuaalisten henkilöiden tukikeskuksen avaamisen uudelleen Skopjessa sen jälkeen kun siihen oli kohdistettu viisi hyökkäystä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana; panee tyytyväisenä merkille maan syrjinnätorjuntakomission lausunnot, joissa tuomitaan koulukirjoissa esiintyvä homofobia, ja kehottaa tehostamaan homofobian vastaista toimintaa; kehottaa kieltämään erityisesti seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän työpaikoilla; pitää valitettavana, että syrjinnän kieltävä laki ei ole vielä sopusoinnussa unionin säännösten kanssa; kehottaa jälleen muuttamaan kyseistä lakia niin, että se on täysin sopusoinnussa unionin säännösten kanssa; tuomitsee kaikenlaisen homo-, bi-, trans- ja interseksuaalisiin henkilöihin kohdistuvan väkivallan ja kehottaa kaikkia poliittisia johtajia ja muitakin yhteiskunnallisia vaikuttajia tekemään samoin; kehottaa saattamaan tällaiseen väkivaltaan syyllistyneet oikeuden eteen; muistuttaa hallitusta ja poliittisia puolueita niiden vastuusta osallistavan ja suvaitsevan kulttuurin ja luomisesta;
47. kehottaa viranomaisia keräämään järjestelmällisesti tietoa syrjäytyneistä ryhmistä, kuten katulapsista, romanilapsista ja vammaisista henkilöistä; pitää valitettavana, ettei ole kerättyä tietoa viharikoksista; on edelleen huolissaan romanilasten lukumäärästä

erityiskouluissa, mutta pitää ilahduttavana hallituksen opintotukijärjestelmää, jonka tarkoituksena on auttaa romanilapsia saamaan toisen asteen opinnot päätökseen;

48. pitää edelleen erittäin huolestuttavana romanien jatkuvaa syrjintää; korostaa tässä yhteydessä, että romaninaiset kärsivät sukupuoleen ja etniseen alkuperään perustuvasta kaksinkertaisesta syrjinnästä, johon useimmiten liittyy myös köyhyys; pitää valitettavana, että tällainen jo kauan tunnettu kaksinkertainen syrjintä on laajaa, rutiininomaista ja kaikkialle tunkevaa; kehottaa viranomaisia murtamaan tämän mallin ja vaatii panemaan romanien osallistamista koskevan strategian pikaisesti täytäntöön sekä turvaamaan romanien oikeuden terveydenhuoltoon, koulutukseen, työhön, asuntoon ja sosiaaliturvaan;
49. kehottaa hallitusta ratkaisemaan paperittomien romanien ongelman;
50. kehottaa hallitusta tehostamaan toimiaan Kosovosta paenneiden romanien ja ashkalien aseman parantamiseksi;
51. pitää myönteisenä, että maan 81 kaupunginjohtajasta neljä on nykyään naisia ja että myös naiskansanedustajien määrä on kasvanut, mikä on sukupuolikiintiön mukaista; pitää kuitenkin valitettavana, että naiset jättäytyvät usein vapaaehtoisesti poliittisen päätöksenteon ulkopuolelle; panee tyytyväisenä merkille työlainsäädäntöön tehdyt muutokset, joilla tehostetaan raskaana olevien ja hiljattain synnyttäneiden naisten oikeussuojaa, mutta on huolissaan naisten suuresta työttömyydestä; panee tyytyväisenä merkille sukupuolten tasa-arvostrategian mutta toteaa, että julkisoikeudelliset mekanismit sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi eivät toimi vielä asianmukaisesti; kehottaa hallitusta parantamaan kyseisten mekanismien toimintaa ja lisäämään niiden henkilöstö- ja taloudellisia resursseja; kehottaa viranomaisia varmistamaan sukupuolinäkökulman huomioimisen kaikilla politiikanaloilla sekä lisäämään tukea ja toteuttamaan aloitteita tasa-arvoasioiden tekemiseksi tunnetuksi; pitää valitettavana, että tärkeitä muutoksia aborttilakiin hyväksyttiin parlamentissa nopeutetulla menettelyllä ilman laajempaa kansalaiskeskustelua;
52. antaa hallitukselle tunnustusta makrotaloudellisen vakauden säilyttämisestä ja panee tyytyväisenä merkille paluun kasvu-uralle; panee kuitenkin merkille, että tulojen lähentyminen on ollut hidasta, ja yhtyy huoleen siitä, saavutetaanko 2,6 prosentin alijäämätavoite vuoteen 2016 mennessä ja miten julkinen talous vakautetaan; suosittaa, että komissio myöntäisi maalle toimivan markkinatalousmaan aseman;
53. panee tyytyväisenä merkille BKT:n reaalisen kasvun 2,9 prosentilla vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä vuoden 2012 vastaavan neljänneksen arvosta; panee merkille myönteisen kehityksen työmarkkinoilla, joilla työllisten määrä oli vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä 3,9 prosenttia suurempi kuin vuoden 2012 vastaavana ajankohtana, ja toteaa työttömyysasteen laskeneen 4,2 prosenttiin; pitää myönteisenä, että Maailmanpankki on ”Doing Business” -raportissaan rankannut maan maailman kymmenen parhaan maan joukkoon yritystoiminnan ja sääntely-ympäristön edistämisen osalta;
54. panee tyytyväisenä merkille komission aikomuksen käynnistää erityinen vuoropuhelu työllisyys- ja sosiaalipolitiikasta maan ja alueen muiden maiden kanssa; kannustaa varmistamaan työlainsäädännön uudistamisen niin, että se on täysin sopusoinnussa ILO:n yleissopimusten kanssa; korostaa, että maa on ratifioinut kahdeksan keskeistä ILO:n

yleissopimusta työntekijöiden oikeuksista; kehottaa parantamaan työmarkkinaosapuolten valmiuksia ja turvaamaan työntekijöiden ja ammattiyhdistysten oikeudet; yhtyy näkemykseen, että erityisesti muita heikommassa asemassa olevien ihmisten, kuten nuorten ja naisten, suuri työttömyys on edelleen hallituksen suurimpia haasteita; kehottaa tehostamaan toimia, joilla torjutaan köyhyyttä, nuorisotyöttömyyttä ja syrjintää;

55. panee merkille maan viranomaisten toimet äskettäisissä tapauksissa, joissa EU-maihin on tuotu paljon torjunta-aineita sisältäviä maataloustuotteita; kehottaa erityisesti toimivaltaisia viranomaisia tehostamaan valvontaa ja selvittämään entistä tehokkaammin EU:n kasvinsuojelunormien noudattamista maassa;
56. pitää valitettavana, että maalla ei ole vielä kattavaa ilmastopolitiikkaa, vaikkakin se tukee kansainvälisissä yhteyksissä EU:n kantoja; odottaa maan hallituksen toteuttavan tarvittavat toimenpiteet ilmastonmuutoslainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämien hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi;
57. korostaa, että tarvitaan pontevia ympäristötoimia erityisesti seuraavilla aloilla: veden laatu, luonnonsuojelu, luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön suojelu, teollisuuden aiheuttaman pilaantumisen valvonta ja riskien hallinta; kannustaa panemaan näiden alojen säännökset täytäntöön; korostaa, ilman hallinnollisen kapasiteetin asianmukaista vahvistamista ei voida edistyä merkittävästi; kehottaa maan hallitusta toteuttamaan tässä suhteessa tarvittavat toimet;
58. kehottaa hallitusta jatkamaan energiayhteisön puitteissa tapahtuvaa energia-alan yhteistyötä Euroopan unionin kanssa;
59. toteaa, että uusiutuvien energialähteiden osalta maa on alikehittynyt, mikä johtuu muun muassa hankalista hallinnollisista menettelyistä ja sähkön hinnasta; kehottaa siksi maan viranomaisia tehostamaan tämän alan toimia, jotta voidaan täyttää energiayhteisön velvoite uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin täysimääräisestä täytäntöönpanosta vuoden 2014 alkuun mennessä;
60. toistaa tukensa Länsi-Balkanin maiden viisumivapausjärjestelmälle, sillä se on tärkeä tekijä niiden yhdentymisprosessissa; kehottaa jäsenvaltioita lyhentämään turvapaikkamenettelyjä niiden Länsi-Balkanin maiden kansalaisten osalta, jotka voivat matkustaa Schengen-alueelle ilman viisumia, sillä näin voidaan vähentää tehokkaasti perusteettomien turvapaikkahakemusten määrää ja pitää samalla kiinni hakijoiden oikeudesta puolustaa hakemustaan täysimittaisessa haastattelussa;
61. korostaa, että on pidettävä asianmukaisessa tasapainossa toisaalta laittoman maahanmuuton oikeutettu torjunta ja toisaalta etninen profilointi tai muut sellaiset toimet, joilla saatetaan rikkoa oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen; panee tyytyväisenä merkille alueellisen yhteistyön maahanmuutto- ja pakolaisasioissa; kehottaa painokkaasti säilyttämään maan ja EU:n välisen nykyisen viisumivapausjärjestelmän; katsoo, että maa olisi julistettava turvalliseksi lähtömaaksi, jotta voidaan nopeuttaa hakemusten käsittelyä; kehottaa maan hallitusta säilyttämään nykyisen vapaamielisen viisumijärjestelmän naapurimaiden osalta ja tehostamaan toimia vähemmistöjen sosiaalisen ja taloudellisen tilanteen kohentamiseksi sekä estämään kaikenlaisen syrjinnän tai kielteiset toimet, kuten matkustusrajoitukset, joita sovelletaan ihmisiin, joiden turvapaikkahakemus EU:ssa on hylätty;

62. panee merkille hallituksen pyrkimykset rakentaa uudelleen maan paikallinen tieinfrastruktuuri, millä pyritään lisäämään vaihtoehtoista matkailua ja parantamaan kansalaisten elämää; kannustaa maata omaksumaan dynaamisemman tavan suhtautua liittymistä valmistelevasta tukivälineestä rahoitettaviin alueellisiin kehityshankkeisiin, joilla lisätään rajatylittävää yhteistyötä ja alueen maiden välisiä yhteyksiä, sekä kehittämään osaltaan nykyaikaista ja ekotehokasta rautatiejärjestelmää, joka yhdistää Kaakkois-Euroopan muuhun Eurooppaan; vaatii lisäedistymistä liikennepolitiikan säännösten mukauttamisessa unionin säännöstöön;
63. panee merkille maan ja Bulgarian liikenneministerien kokouksen, joka pidettiin 28. marraskuuta 2013 Sofiassa, ja toivoo, että kokouksessa annetut lupaukset maiden välisen rautatieyhteyden valmistumisesta lunastetaan lyhyellä aikavälillä, sillä näin alueelle avautuu uusia talousnäkyviä;
64. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä maan hallitukselle ja parlamentille.